

TAINIVAARANAAVAN TURVETUOTANTOALUE

Tiivistelmä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Turve on merkittävimpiä pohjoisen pallonpuoliskon luonnonvaroja. Suomessa kolmannes maa-alasta on suota, joten Suomella on käytettävissään merkittävät turvevarat. Turve on kotimainen, paikallinen polttoaine, jolla on ympäristövaikutuksia ja sosiaalis-taloudellisia vaikutuksia niin paikalliseen kuin suomalaisen yhteiskuntaan..

Hankkeen tarkoitus

Hankkeen tarkoituksena on energiaturpeen tuotanto teollisuuden ja yhdyskuntien käyttöön. Energiaturve käytetään lähialueiden energiantuotantolaitosten polttoaineena. Energiaturpeen pääkäyttäjänä tulevat olemaan Kemi - Tornio alueen ja Rovaniemen energialaitokset.

Simon Turvejaloste Oy on erikoistunut turvetuotantoon ja sen on kyettävä vastaamaan energialaitosten, asiakkaidensa, vaatimuksiin ja turpeen kysyntään. Yritys haluaa lisätä tuotantokapasiteettiaan, jotta se pystyisi turvaamaan turpeen saatavuuden tulevaisuudessa. Lisäksi uutta tuotantopinta-alaa tarvitaan korvaamaan tuotannosta poistuvia alueita.

Hankealueen sijainti

Tainivaaranaapa sijaitsee Simon kunnassa Jokikylässä Sankalan läheisyydessä. Puhdistetut kuivatusvedet johdetaan laskuojalla alapuoliseen Myllyjoaan, joka laskee Simojokeen.

Arvioitavat vaihtoehdot

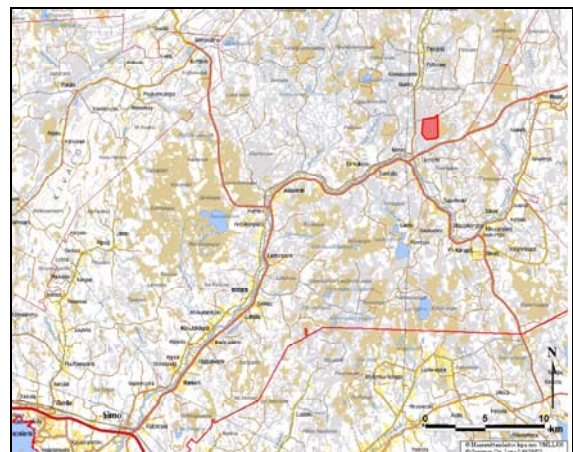
Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kahden vaihtoehdon:

- o Hanketta ei toteuteta (0-vaihtoehto)
- o Hanke toteutetaan koko tuotantokelpoisella alueella (vaihtoehto 1)

Hankkeen kuvausta

Hankkeen toteuttamatta jättäminen

Vaihtoehto 0 tarkoittaa sitä, että turvetuotantoa ei aloiteta Tainivaaranaavalla lainkaan. Tämä merkitsee, että alueen nykytila säilyisi lähes ennallaan. Vaihtoehto on kuitenkin tärkeä, koska se toimii perustana arvioitaessa hankkeeseen liittyviä taloudellisia ja sosiaalisia sekä muita vaikutuksia. Arvioinnissa tarkasteltiin myös niitä haittoja ja hyötyjä, joita hankkeen toteuttamatta jättäminen aiheuttaisi mm. työllisyyteen.

Kuva 1. Hankealue sijaitsee Simon kunnassa.

Hankkeen toteuttaminen

Vaihtoehdossa 1 hanke toteutetaan koko tuotantokelpoisella alueella. Tainivaaranaavan turvetuotantoalue muodostuu kahdesta lohokosta, joiden tuotantoala on 180,6 ha, sekä kahdesta auma-alueesta, joiden yhteisala on 13 ha. Myös auma-alueilla oleva turve tuotetaan ja tarvittaessa turvevarastojen paikkoja vaihdellaan.

Hanke aloitetaan alueen kuntoonpanolla, jota seuraa tuotantovaihe. Tuotannon päätyttyä alkaa alueen jälkihoito ja alueen uusi käyttö. Alueen käytöstä turvetuotannon jälkeen vastaa alueen omistaja.

Simon Turvejaloste Oy

Polttoturpeen tuotantomenetelmänä käytetään mekaanista kokoojavaunumenetelmää ja imuvaunua.

Tuotantoalueen elinkaari

Kunnostusvaiheen aikana rakennetaan vesiensuojelurakenteet ja tiestö, suo kuivatetaan ja alue kunnostetaan tuotantoa varten. Luontoon ja ihmisiin kohdistuvat vaikutukset alkavat kunnostusvaiheessa

Tuotantovaihe alkaa sen jälkeen kun alueen kunnostus turpeen tuotantoon on valmistunut. Tuotantovaiheessa vaikutukset hieman muuttuvat kunnostusaikeisesta, koska toimintaan tulee uusia vaikutuselementtejä (pöly, melu). Käytettävät vesiensuojelumetelmät ja niiden tehokkuus vaikuttavat vesistövaikutuksiin ja vaikutusalueen laajuuteen.

Jälkihoitoon siirrytään sen jälkeen kun tuotanto alueella loppuu. Alueen jälkikäyttömahdollisuuksia ovat energiakasvien viljely ja metsätalous.

Vesiensuojelu

Tainivaaranaavan turvetuotantoalueella puhdistetut kuivatusvedet johdetaan laskuojalla Myllyjoaan, joka laskee Simojokeen. Kuivatusvesien käsittelyyn kuuluvat sarkaojen lietetaskut, sarkaojapidättimet ja padottavalla rakenteella sekä pintapuomilla varustetut neljä laskeutusallasta sekä pintavalutuskenttä. Vedet johdetaan pintavalutuskentälle pumppaamalla ympärivuotisesti. Alueelle suunnitellut rakenteet ovat parhaan käytökelpoisen tekniikan mukaiset.

Ympäristövaikutusten arviointi

Ympäristövaikutusten arviointi tehtiin ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja asetuksen mukaisesti. Arvioinnissa kuvattiin turvetuotantohankkeen aiheuttamat vaikutukset ja muutokset. Keskeisiä hankkeen vaikutuksiksi arvioitiin olevan vesistövaikutukset ja sosiaaliset vaikutukset.

Arvioitavia kohteita olivat mm.

- o Vesi, maaperä, eläimistö, kasvillisuus ja luonnon monimuotoisuus
- o Ihmisen terveys, hyvinvointi, viihtyvyys ja elinolot
- o Maisema, yhdyskuntarakenne ja kaavoitus
- o Luonnonvarojen käyttö

Kaavoitus

Tainivaaranaavan hankealue kuuluu Länsi-Lapin seutukaava-alueeseen. Tainivaaranaapa on merkitty kaavaan merkinnällä EO, jolla osoitetaan alueita, joilla on turpeen ja muiden maa-ainesten ottoa tai joilla aineiden ottotoiminnan edellytykset on selvitetty.

Luonto ja suojelualueet

Hankealue on kauttaaltaan ojitettua ja metsäistä, metsitettyä turvekangasta, jonka kasvillisuus on muuttunut huomattavasti luonnontilasta. Hankealueen itäreunaan rajautuu laaja luonnontilainen avosu.

Hankealueella ei ole havaittu luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppejä, metsälakikohteita tai vesilain mukaisia vesiluonnon suojelutyyppejä. Läheisin Natura 2000 – verkostoon kuuluva kohde on Simojoki, joka virtaa lähimmillään 1,7 km:n

Tainivaaranaavan hankealueen linnusto on lajistoltaan ja parimääriltään tyypillisesti Pohjois-Pohjanmaan ja Etelä-Lapin muuttumasoilla tavattavaa linnustoa.

Hanke ei vaikuta lintudirektiivin liitteessä I mainittuihin Simojoella havaittujen lajien esiintymiseen. Hankkeella ei ole vaikutusta vesilintujen esiintymiseen Simojoessa eikä hanke vaikuta niiden pesintään.

Hanke ei myös vaikuta harjuksen tai lohen esiintymiseen tai niiden kantoihin Simojoessa, koska hankkeen aiheuttama kuormitus on pieni eikä aiheuta sellaisia vedenlaadun muutoksia, jotka heikentäisivät lohen tai harjuksen lisääntymistä Simojoessa

Vesistöt ja veden laatu

Tainivaaranaavan hankealue sijaitsee Simojoen päävaluma-alueella ja siellä Iso Tainiojen alaosan ja Kalmakosken valuma-alueella. Tuotantosuunnitelman mukaan kuivatusvedet johdetaan Simojokeen Myllyjoaa pitkin.

Hankealueen kuntoonpanovaiheen vaikutukset ovat virtaamatilanteesta riippuen selvästi nähtävissä Myllyjoan ravinne- ja kiintoainepitoisuuksien nousuna. Alivirtaamatilanteissa

Simon Turvejaloste Oy

pitoisuudet nousevat selvästi, mutta toisaalta kuormitusvaikutus Simojokeen on alhaisesta virtaamasta johtuen tuolloin pieni. Kiintoaineksesta johtuva lietyminen voi olla ajoittain mahdollista Myllyojan hitaasti virtaavilla jaksoilla.

Kuntoonpanovaiheen aiheuttamat veden laadun muutokset Simojossa ovat vähäiset kaikissa virtaamatilanteissa. Tainivaaranaavan kunnostuksen aiheuttamat veden laadun muutokset eivät juuri näy Simojoen veden laadun heikkenemisenä

Tuotantovaiheen vesistövaikutukset ovat pienempiä kuin kuntoonpanovaiheessa. Pintavalutuksen jälkeiset pitoisuusmuutokset näkyvät Myllyojassa pääsääntöisesti lievänä, mutta alivalumatilanteessa selvempinä. Alivalumatilanteiden osuus kokonaiskuormituksesta on kuitenkin vähäisistä virtaamista johtuen pieni. Tuotantovaiheen bruttokiintoainekuormitus Myllyjoaan tulee olemaan nykytilanteeseen verrattuna keskimäärin noin 20 % suurempaa, fosforikuormitus 15 % pienempää ja typikuormitus noin 50 % suurempaa. Simojossa Tainivaaranaavan purkuvesien vesistövaikutus pysyy kiintoaineksen ja fosforin osalta lähes ennallaan ja typpipitoisuudessa tapahtuu erittäin lievää nousua. Typenkin osalta kyseessä ovat kuitenkin mikrogramman osat, joten käytännössä mitattavaa vaikutusta veden laatuun ei ole havaittavissa

Kalasto ja kalastus

Simojoki on ainoa kokonaisuudessaan Suomen alueella sijaitseva jokivesistö, jossa on jäljellä joen oma luontaisesti lisääntyvä lohikanta. Vuonna 2002 Simojolle Simon kunnan alueelle myytiin yhteensä 2640 viehekalastuslupaa. Lupien määrä on ollut kasvussa. Vapakalastussaaliksi oli 3900 kiloa, josta lohisaaliin osuus oli runsaat 600 kiloa.

Simojossa on useita lohien lisääntymisalueita. Lohenpoikasia on havaittu mm. Tainikoskessa, Kalmaikoskessa ja Kalliokoskessa. Myllyojan laskukohdassa Simojokeen havaittiin vuoden 2008 syksyllä yksi lohienpoikanen. Lohikalojen lisäksi Simojoen ja sen sivujoista elää mm. haukia, kivennuoliaisia, kivisimppuja, mateita ja mutuja.

Suunnitellun turvetuotantohankkeen kalastovaikutukset jäävät vähäisiksi. Simojoen lohikantaan tai kalakantoihin hankkeella ei ole vaikutusta. Hanke vaikuttaa ensisijaisesti Myllyojan kalastoon. Koska on hyvin epätodennäköistä, että ojassa olisi lohikalojen lisääntymisalueista tai – paikkoja, vaikutukset lohikalakantoihin jäävät pieniksi. Vähäsateisina vuo-

sina, jolloin ojan virtaama on vähäinen, ojassa ei todennäköisesti elä lohikaloja tai muitakaan kalalajeja

Pöly ja melu

Tainivaaranaavan hankealueen välittömässä läheisyydessä ei ole asuinkiinteistöjä, joihin pölyhaittoja kohdentuisi, vaan lähimmät häiriintyvät kohteet sijaitsevat noin 1,5 km:n etäisyydellä hankealueesta. Alttiimmat kohdat turvepölyn leviämisen kannalta näyttäisivät alueella vallitsevien tuulensuuntien perusteella sijoittuvan tuotantoalueen etelä- ja koillispuolille. Asutus kuitenkin sijoittuu tuotantoalueen pohjois- ja lounaispuolille, jolloin jatkuvan pölyhaitan muodostuminen asutukselle on hyvin epätodennäköistä.

Asuinalueen ja hankealueen välissä on runsaasti melua vaimentavaa puustoa. Maastonmuodot eivät muodosta merkittäviä esteitä melun leviämislle. On epätodennäköistä, että asutukselle aiheutuisi tuotannosta merkittävä meluhaittaa tai ohjearvojen ylittymistä.

Sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset

Koska hankealueen välittömässä läheisyydessä ei ole asutusta, hankkeella ei ole merkittäviä terveysvaikutuksia. Liikenteen lisäys vaikuttaa lisääntyneeseen onnettomuusriskiin, mutta kokonaisliikennemäärään nähden onnettomuusriskin lisääntyminen on pieni. Vaikutukset asumiseen ja viihtyvyyteen aiheutuvat todennäköisesti lähinnä vesistövaikutusten, jotka jäävät melko pieniksi, kautta. Virkistyskäyttöön hankkeella on vaikutuksia. Erityisen selvästi vaikutukset näkyvät hankealueen itäpuolisella avosuolla sekä muualla alueen lähiympäristössä maiseman muuttumisena.

Hankkeella on vaikutuksia porotalouteen. Tainivaaranaavan turvetuotantoalue vähentää porojen laidunalueita ja poroja kerääntyy turvetuotantoalueelle ja niitä joudutaan ajoittain ajamaan pois alueelta, mikä lisää poronhoidon työmäärä. Turvetuotannon aiheuttama liikenne lisää poro-onnettomuuksien riskiä. Nämä haittavaikutukset eivät kuitenkaan ole niin merkittäviä, että ne aiheuttaisivat Isosydänmaan palikunnalle huomattavia taloudellisia menetyksiä.

Simon Turvejaloste Oy

Hankealueen jälkikäytöllä saattaa olla suurempi merkitys porotaloudella kuin turvetuotannolla. Mikäli alue otetaan viljelykäyttöön, alue houkuttelee poroja alueen tarjoaman ravinnon ja avoimuuden vuoksi. Porot saattavat aiheuttaa merkittäviä tuhoja viljelyksille, joten alue olisi todennäköisesti aidattava. Porojen kokoaminen pois viljelyksiltä olisi työlästä. Aittaamisvelvoite tulisi paliskunnalle, mikä aiheuttaisi kustannuksia.

Arvioinnin kulku ja osallistuminen

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn voivat osallistua kaikki kansalaiset, joiden etuihin tai oloihin arvioinnin kohteena oleva hanke saattaa vaikuttaa.

Tässä arviointihankkeessa kansalaisten ja eri intressiryhmien kuuleminen on sisältänyt yleisötilaisuuksia, haastatteluita, kyselyjä ja hankkeesta tiedottamista.

Arviointiselostus, joka on laadittu arviointiohjelman ja siitä saatujen lausuntojen perusteella, on nähtäville Simon kunnan virastotalolla ja Lapin ympäristökeskuksessa. Ympäristövaikutusten arviointi päättyy, kun Lapin ympäristökeskus on antanut lausuntonsa arviointiselostuksesta.

Yhteystiedot

Hankkeesta vastaava
Simon Turvejaloste Oy
PL 15
95201 Simo
puh. 0400 510 689
Yhteyshenkilö Teuvo Hulanmäki
puh. 0400 510 689

Yhteysviranomainen
Lapin ympäristökeskus
Postikatu 1,
PL 8060
96100 Rovaniemi
puh. 020 690 173
Yhteyshenkilö Reino Kurkela
0400 290 191

YVA-konsultti
Jyväskylän yliopisto
Ympäristöntutkimuskeskus
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto
Yhteyshenkilö Hannu Salo
puh. (014) 260 3833
hannu.salo@ymtk.jyu.fi